

बर्गद्रिष्टि

Bargadristi Weekly

साप्ताहिक

वर्ष ८ अंक १५ पूर्णाङ्क ३४८

२०८० असोज २९ गते सोमबार

Monday 16, Oct. 2023

पृष्ठ ८

मूल्य रु. १०-

नेपाल भूमिमा भारतीय प्रधानमन्त्री मोदीको दादागिरी, चौतर्फी विरोध

काठमाडौं। १२ अक्टोबर २०२३ मा भारतका प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीले अतिक्रमित नेपाली भूमि गुन्जी, कुटी र नाभीलगायत सात गाउँको भ्रमण गरे। नेपालको सरकारसँग अनुमति र जानकारी केही नै नगराई मोदीले अनधिकृत रूपमा नेपाली भूमिमा गरेको भ्रमणको क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टी, नेपाल लगायत राजनीतिक पार्टीहरूले व्यापक रूपमा विरोध गरे। तर प्रचण्ड नेतृत्वको सरकारले भने कुनै प्रतिक्रिया दिएन।

क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टी, नेपालका प्रवक्ता कञ्चनले मोदी भ्रमणको विरोधमा जारी गरेको वक्तव्यमा कालापानी क्षेत्रबाट भारतीय सेन्य अखडा हटाउन र भारतद्वारा अतिक्रमित भूमि फिर्ता गराउनका लागि नेपाल सरकारलाई अविलम्ब पहल गर्न जोडार माग गरिएको छ।

क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टी, नेपालले भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीले हालै गरेको लिपुलेक, कालापानी, नाभी, गुन्जी क्षेत्रको भ्रमण गरेको समाचार नेपाली र भारतीय सञ्चार माध्यममा प्रकाशित भएका छन्। तीथार्थनको बहाना बनाई एउटा देशको प्रधानमन्त्रीले अर्को देशको भूभागमा बिना जानकारी, बिना अनुमति भ्रमण गर्नु कूटीनीतिक मान्यताको उल्लङ्घन मार्फत हाइन, यो हैक्यवादी प्रवृत्तिको अधिकृति पनि हो, सो पार्टीले रहेको बताएको छ।

रहेको बताएको छ।

'भारतका प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीले कूटीनीतिक मूल्य र मान्यता विपरीत नेपालको भूभाग कालापानी क्षेत्रबाट तुन्ते आफ्ना सेना फिर्ता गर्न पानी सो पार्टीले भ्रमणसमक्ष माग गरेको छ।

विज्ञितिमा थप भनिएको छ- 'कूटीनीतिक मर्यादा विपरीत गरिएको भ्रमणबाटे एक शब्द नबोल्नु, अतिक्रमित आफ्नो भूभाग फिर्ता लिन पहल नगर्नु, नक्सांकन गरिएका क्षेत्रहरूमा जनगणना नगर्न र संसदबाट एकमतले अनुमोदित नक्सांकित

क्षेत्रलाई अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा प्रताचार समेत नगर्न भारतीय शासक वर्गप्रीत नेपाल सरकारको लाचारीपन तथा भारत भक्तिको अभिव्यक्ति हो। हापो पार्टी यसको तीव्र विरोध गर्दछ।

नेपाली भूमि कालापानी क्षेत्र हुँदै भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीले भ्रमण गर्दा स्थानीय प्रशासन बेखबर रह्यो। नेपालको दार्चुलासँग सीमा जोडिएको धार्चुला स्थानीय भारतीय प्रधानमन्त्री मोदीले कैलाश पर्वत र पार्वती सरोवर दर्शन गरेको भारतीय

आयोजक समितिको ६ दिन लामो बैठकले लिएका महत्वार्थी निर्णयहरू बुधबार सार्वजनिक

गरेको छ। पार्टी कार्यालय कुपण्डोलमा आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा पार्टी प्रवक्ता धर्मेन्द्र

बास्तोलालाले प्रेस विज्ञितिमार्फत बैठकका निर्णयहरू सार्वजनिक गर्नु भएको बाँकी ८ येजमा

गरेको छ।

पार्टी कार्यालय

कुपण्डोलमा सार्वजनिक

गर्नु भएको बाँकी ८ येजमा

गरेको छ।

पार्टी कार्यालय

कुपण्डोलमा सार्वजनिक

गर्नु भएको बाँकी ८ येजमा

गरेको छ।

पार्टी कार्यालय

कुपण्डोलमा सार्वजनिक

गर्नु भएको बाँकी ८ येजमा

गरेको छ।

पार्टी कार्यालय

कुपण्डोलमा सार्वजनिक

गर्नु भएको बाँकी ८ येजमा

गरेको छ।

पार्टी कार्यालय

कुपण्डोलमा सार्वजनिक

गर्नु भएको बाँकी ८ येजमा

गरेको छ।

पार्टी कार्यालय

कुपण्डोलमा सार्वजनिक

गर्नु भएको बाँकी ८ येजमा

गरेको छ।

पार्टी कार्यालय

कुपण्डोलमा सार्वजनिक

गर्नु भएको बाँकी ८ येजमा

गरेको छ।

पार्टी कार्यालय

कुपण्डोलमा सार्वजनिक

गर्नु भएको बाँकी ८ येजमा

गरेको छ।

पार्टी कार्यालय

कुपण्डोलमा सार्वजनिक

गर्नु भएको बाँकी ८ येजमा

गरेको छ।

पार्टी कार्यालय

कुपण्डोलमा सार्वजनिक

गर्नु भएको बाँकी ८ येजमा

गरेको छ।

पार्टी कार्यालय

कुपण्डोलमा सार्वजनिक

गर्नु भएको बाँकी ८ येजमा

गरेको छ।

पार्टी कार्यालय

कुपण्डोलमा सार्वजनिक

गर्नु भएको बाँकी ८ येजमा

गरेको छ।

पार्टी कार्यालय

कुपण्डोलमा सार्वजनिक

गर्नु भएको बाँकी ८ येजमा

गरेको छ।

पार्टी कार्यालय

कुपण्डोलमा सार्वजनिक

गर्नु भएको बाँकी ८ येजमा

गरेको छ।

पार्टी कार्यालय

कुपण्डोलमा सार्वजनिक

गर्नु भएको बाँकी ८ येजमा

गरेको छ।

पार्टी कार्यालय

कुपण्डोलमा सार्वजनिक

गर्नु भएको बाँकी ८ येजमा

गरेको छ।

पार्टी कार्यालय

कुपण्डोलमा सार्वजनिक

गर्नु भएको बाँकी ८ येजमा

गरेको छ।

पार्टी कार्यालय

कुपण्डोलमा सार्वजनिक

गर्नु भएको बाँकी ८ येजमा

गरेको छ।

पार्टी कार्यालय

कुपण्डोलमा सार्वजनिक

गर्नु भएको बाँकी ८ येजमा

गरेको छ।

पार्टी कार्यालय

कुपण्डोलमा सार्वजनिक

गर्नु भएको बाँकी ८ येजमा

गरेको छ।

पार्टी कार्यालय

कुपण्डोलमा सार्वजनिक

गर्नु भएको बाँकी ८ येजमा

गरेको छ।

पार्टी कार्यालय

कुपण्डोलमा सार्वजनिक

गर्नु भएको बाँकी ८ येजमा

गरेको छ।

पार्टी कार्यालय

कुपण्डोलमा सार्वजनिक

गर्नु भएको बाँकी ८ येजमा

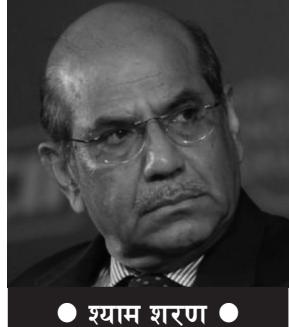
गरेको छ।

पार्टी कार्यालय

कुपण्डोलमा सार्वजनिक

गर्नु भएको

ज्ञानेन्द्रले सत्ता लिएपछि आयो निर्णायक विन्दु

● श्याम शरण ●

'काठमाडौं छाइदै गर्दा राजा ज्ञानेन्द्र र उनकी रानीले मरे मेरी श्रीमतीलाई पारिवारिक बिदाइ भोजका लागि बोलाए। जब मैले नेपालमा राजतन्त्रको भविष्य कस्तो देखिन्छ भनेर सोरै, तब उनको उत्तर थियो- 'एउटा खतरामा परेको प्रजाता'

जारीतामा एक बर्ष बिताएर म २००२ अक्टोबरमा काठमाडौं उत्रिंदा नेपाल गम्भीर राजनीतिक संकटबाट गुजिरहेको थियो नेपालमा उम्त राजकुमार दीपेन्द्रले आफ्ना बुवा वीरेन्द्र, आमा ऐश्वर्यलगायत दरबारमा राजिभोजका लागि निम्त्याइका परिवारका कैयाँ सदस्यहरूको हत्या गरेको कुख्यात दरबार हत्याकाण्डको एक बर्ष बितेको थियो। त्यस दिन काठमाडौंबाट टाढा रहेका वीरेन्द्रका भाइ ज्ञानेन्द्र धैरे संशय र आशंकाबीच राजमुकुटका उत्तराधिकारी भए, कैन सत्यता नभए पनि जसमा उनी स्वयम्भास्तु पनि आरोपित गरिएँथ्यो।

माओवादीसँग वारा गर्ने प्रस्ताव आए पनि त्यसमा ध्यान दिइएन र काग्रेस नेतृत्वको सरकारले २००२ मे महिनामा संसद् विघटन गर्न्यो। लगै अक्टोबर ४ मा राजाले सरकार अदास्थ गरे र आफैले नियुक्त गरेका प्रधानमन्त्रीमार्फत शासन गर्न सुरु गरो।

यी घटनाक्रमहरूको विकासलगतै म काठमाडौं आएको थिएँ। परामर्शका लागि जब म दिल्ली गएँ तत्कालीन राष्ट्रिय सुरक्षा सल्लाहकार दिवंगत ब्रजेश मिश्रले मेरो कार्यादेश नेपालमा संस्थापनलाई चुनौती दिइरहेका र राजनीतिक अस्थिरता तथा आर्थिक विश्वासलाई निम्त्याइरहेका माओवादीलाई 'न्युट्रलाइज' गर्नका लागि राजा र राजनीतिक दलहरूलाई एक ठाउँमा त्याउन प्रयास गर्नु रहेको बताए।

सीमा जोडिएका कारण नेपालमा खस्किँदो सुरक्षा अवस्थाप्रति दिल्लीमा चासो थियो। माओवादीलाई पराजित गर्न सकिएन भने उत्तरबाट आन्द्र प्रदेशसम्म 'रेड करिडर' बन्ना भने त्रास थियो। माओवादीको प्रतिवाद गर्न नेपाली सेनालाई हतियार र तालिम दिने काम बढाउनपर्ने मेरो अर्को जिम्मेवारी तोकिएको थियो। मैले लगातै थाहा पाएँ केही अरु राजनीतिक दलका नेताहरू जस्तै राजा पनि माओवादीसँग गोय सम्पर्कमा रहेछाँ।

२००४ अगस्तमा भारतको विदेश सचिव हुन परेकाले नेपालमा म जम्मा २२ महिना बसेर फर्किएँ। तर, नेपाल मेरो प्राथमिकताको सूचीमा पर्ने ऋक्म जारी नै रह्यो। राजा ज्ञानेन्द्र

सन् २००६ अप्रिल ९ मा नेपाली काग्रेसका नेता जीपी कोइराला रिहा गरिए। पछि अरु नेताहरू पनि रिहा भए। भारतले यसको स्वागत गर्दै प्रेस सेन्सरसिप खारेजीसहित नेपालमा लोकतान्त्रिक अधिकार प्रयोगमाथि लागेका सबै बन्देज हट्ने विश्वास व्यक्त गर्यो।

र मूलधारका राजनीतिक दलहरूबीच सहमति कायम गराउने प्रयास दुर्भाग्यवश सफल भएन र कालान्तरमा राजाको निरंकुश शासनलाई 'न्युट्रलाइज' गर्नका लागि मूलधारका राजनीतिक दल र माओवादीलाई सँगै त्याउनुपर्ने भूमिकामा बदलिए।

निर्णायक विन्दु तब आयो, जब २००५ फेब्रुअरीमा राजा ज्ञानेन्द्रले सम्पूर्ण स्थान सत्ता हातमा लिए, राजनीतिक दलका नेताहरूलाई गिरफतार गरे र संकटकालीन अवस्था घोषणा गरो। भारतले यसको भत्सना गर्यो र बहुदलीय लोकतन्त्रको पुनःस्थापना, राजनीतिक नेताहरूको रिहाइ र नागरिक अधिकारहरूको पुनर्बहालीका लागि आव्वान गर्यो। दबावको विन्दुका रूपमा नेपालका लागि सैन्य सामाजिक आपूर्ति निलम्बन गरियो।

ठीक यही बेलामा मूलधारका राजनीतिक दल र माओवादीबीचमा सहमतिमा पुनर्नाकालीन कायम प्रस्ताव गर्याँ। सौभाग्यवश, हाप्रो तर्फबाट कूनै ठोस प्रतिबद्धताचाहाँ व्यक्त गरिएन। राजाले चाहाँ हजारिव्युत क्षेत्रमा सहकार्य गर्ने आर्कषक प्रस्ताव राखे, जुन यसअधि कहिल्यै भएको थिएन। उनले राजनीतिक नेताहरूलाई रिहा गर्ने र राजनीतिक वातावरण खुक्लो बनाउने सहमति पनि गरो हामी दिल्ली फर्केपछि माथि सैन्य सामाजिकाधिको प्रतिबन्ध फुकुवा गर्न दूलो दबाव पर्यो। यदै त्यसो भएमा राजामाथि कम दबाव पर्यो। त्यसैले मैले मिहिनेतपूर्वक फुकुवा गर्न दिइँ।

सन् २००६ अप्रिल १ मा नेपाली काग्रेसका नेता जीपी कोइराला रिहा गरिए। पछि अरु नेताहरू पनि रिहा भए। भारतले यसको स्वागत गर्दै प्रेस सेन्सरसिप खारेजीसहित नेपालमा लोकतान्त्रिक अधिकार प्रयोगमाथि लागेका सबै बन्देज हट्ने विश्वास व्यक्त गर्यो। भारतको आधिकारिक धारणा कथित 'सैवेधानिक राजतन्त्र र बहुदलीय लोकतन्त्रको दुई पिलर' को समर्थनमै जारी थियो। हामी देखाउँ, अर्का तीन सातामा यो कसरी निकम्मा सावित भयो!

अप्रिलमा नेपालमा राजतन्त्रविरुद्धको जनआन्दोलनले काठमाडौंमा मात्र होइन, अन्य स्थानमा पनि गर्न गर्न लियो। नेपाली सेनालगायत सुरक्षा फौजले दमन गरे, जसले आन्दोलनको आगोमा घिउ थप्पो। परिस्थिति नियन्त्रणबाहिर जाला कि भनेर दिल्लीमा चिन्ता भयो।

हाप्रो अबका प्रयत्नहरू राजालाई उले लोकतान्त्रिक शक्तिका सामु फुक्पुर्छ र आपू आलंकारिक रूपमा मात्र रहनुपर्छ भनेर सम्भाउनमा कोन्नित भए। राजाका टाढाका नातेवर डा. करण सिंहलाई प्रधानमन्त्रीका विशेष दूतका रूपमा काठमाडौं जान भनियो। मलाई उनका साथमा जान भनियो २००६ अप्रिल १९ र २० मा हामीले काठमाडौं भ्रमण गर्याँ। डा. करण सिंहलाई यो मित्रवत सल्लाह राजा ज्ञानेन्द्रलाई सुनाए। राजाले सीधै सोधे र उनलाई उनी तथा उनको परिवारको सुरक्षाका लागि आश्वस्त परियो। यो बैठक व्यक्तिगत रूपमा हुनुपर्छ भनेमा म सहमत भएँ। जब डा. सिंह बैठकबाट फर्किए, तब उनी राजा कार्यकारी भूमिकाबाट फर्टा हुने, सात पार्टी गठबन्धनद्वारा निर्मित सरकारलाई शक्ति हस्तान्तरण गर्ने र सबै नागरिक अधिकारमाथि प्रतिबन्ध फुकुवा गर्नमा सहमत भएकामा निकै आशावादी थिए।

भारतीय विदेश सचिवको उपस्थिति देख्न नचाहेको सन्देश दिएका थिए। यसो गर्नुमा सम्भवत: शाही नेपाली सेनालाई सैन्य सामाजी आपूर्ति निलम्बन गर्ने र मूलधारका राजनीतिक दलहरूलाई खुला समर्थन गर्ने भारतीय नीतिमा उनले मलाई जिम्मेवार ठानेका थिए।

पछि बैठकमा मलाई कुराकानीबाट बारेमा जानकारी गराइयो। थाहा भयो, हामीले सैन्य सामाजी आपूर्तिलगायतका दुई पक्षीय सम्बन्ध पुनरावलोकनका लागि प्रस्ताव गर्याँ। सौभाग्यवश, हाप्रो तर्फबाट कूनै ठोस प्रतिबद्धताचाहाँ व्यक्त गरिएन। राजाले चाहाँ हजारिव्युत क्षेत्रमा सहकार्य गर्ने आर्कषक प्रस्ताव राखे, जुन यसअधि कहिल्यै भएको थिएन। उनले राजनीतिक नेताहरूलाई रिहा गर्ने र राजनीतिक वातावरण खुक्लो बनाउने सहमति पनि गरो हामी दिल्ली फर्केपछि माथि सैन्य सामाजिकाधिको प्रतिबन्ध फुकुवा गर्न दूलो दबाव पर्यो। यदै त्यसो भएमा राजामाथि कम दबाव पर्यो। त्यसैले मैले मिहिनेतपूर्वक फुकुवा गर्न दिइँ।

मैले उनलाई जनआन्दोलनलाई गम्भीरातापूर्क लिनु र राजाले आपामो राजनीतिक भूमिका त्यानुबाहेक अर्को कूनै विकल्प नरहेको हामो विलेषण सुनाएँ। सहरको केन्द्रबाट केही किलोमिटर मात्र पर रहेको जनताको भीडमाथि गरिए बल प्रयोगले थप दूलो प्रदर्शन निम्याउँ र त्यसलाई सुरक्षा फौजले नियन्त्रण गर्न जिम्मेवार त्यसलाई त्यसो भएको थिए। उनले राजनीतिक नेताहरूलाई रिहा गर्ने र राजनीतिक वातावरण खुक्लो बनाउने सहमति पनि गरो हामी दिल्ली फर्केपछि माथि सैन्य सामाजिकाधिको प्रतिबन्ध फुकुवा गर्न दूलो दबाव पर्यो। यदै त्यसो भएमा राजामाथि कम दबाव पर्यो। त्यसैले मैले मिहिनेतपूर्वक फुकुवा गर्न दिइँ।

मैले उनलाई जनआन्दोलनलाई गम्भीरातापूर्क लिनु र राजाले आपामो राजनीतिक वातावरण खुक्लो बनाउने सहमति पनि गर्ने र राजनीतिक वातावरण खुक्लो बनाउने सहमति पनि गरो हामी दिल्ली फर्केपछि माथि सैन्य सामाजिकाधिको प्रतिबन्ध फुकुवा गर्न दूलो दबाव पर्यो। यदै त्यसो भएमा राजामाथि कम दबाव पर्यो। त्यसैले मैले मिहिनेतपूर्वक फुकुवा गर्न दिइँ।

भारतको अपरिपक्व वक्तव्यको काठमाडौंमा कडा आलोचना भयो र अलोकप्रिय राजालाई बचाउन भारत लागेको छ भने आशंका पैदा भयो। प्रधानमन्त्री डा. मनमोहन सिंह औपचारिक भ्रमणका लागि त्यसअधि नै जम्मी प्रस्थान गरिसकेका थिए। राष्ट्रिय सुरक्षा सल्लाहकार एम.के. नारायणन् उनकै साथमा थिए। अपरिपक्वद्वारा विरिष्टतम सदस्यका रूपमा राजालाई उले लोकतान्त्रिक शक्तिका सामु फुक्पुर्छ र आपू आलंकारिक रूपमा मात्र रहनुपर्छ भनेर सम्भाउनमा कोन्नित भए। राजाका टाढाका नातेवर डा. करण सिंहलाई प्रधानमन्त्रीका विशेष दूतका रूपमा काठमाडौं जान भनियो। मलाई उनका साथमा जान भनियो २००६ अप्रिल १९ र २० मा हामीले काठमाडौं भ्रमण गर्याँ। डा. करण सिंहलाई यो मित्रवत सल्लाह राजा ज्ञानेन्द्रलाई सुनाए। राजाले सीधै सोधे र उनलाई उनी तथा उनको परिवारको सुरक्षाका लागि आश्वस्त परियो। यो बैठक व्यक्तिगत रूपमा हुनुपर्छ भनेमा म सहमत भएँ। जब डा. सिंह बैठकबाट फर्किए, तब उनी राजा कार्यकारी भूमिकाबाट फर्टा हुने, सात पार्टी गठबन्धनद्वारा निर्मित सरकारलाई शक्ति हस्त

मजदुर नेता बालकृष्ण सिटौलालाई पितृशोकः पार्टी तथा महासंघद्वारा श्रद्धाञ्जली !

काठमाडौं। अखिल नेपाल क्रान्तिकारी ट्रेड युनियन महासंघका सचिवालय सदस्य तथा जुधारु मजदुर नेता बालकृष्ण सिटौलालाई पितृशोक प्रेको छ। गत असोज १६ गते उहाँका पिता श्री कुलराज सिटौलाको ८० वर्षको उमेरमा निधन भएको हो। उहाँ विगत लामो समयदेखि प्राणघातक रोग क्यान्सरका विरुद्ध जुधिरहनु भएको थियो।

यसै प्रक्रियामा मजदुर महासंघको केन्द्रीय समितिको आयोजनामा कागेश्वरी मनोहरा -७, काठमाडौंमा उहाँको स्मरणमा श्रद्धाञ्जली सभा सम्पन्न भएको छ। श्रद्धाञ्जली कार्यक्रममा क्रान्तिकारी क्युनिस्ट पार्टीका वरिष्ठ नेता सीपी गजुले गौरव, मजदुर महासंघका केन्द्रीय संयोजक दिनेश शर्मा सामर, सह-संयोजक त्रिय तिमिलस्ना, वसन्त बोगटी, विनोद थापा, रामवीर दोड, पार्टीका महाविधेशन आयोजक समिति सदस्य इन्दिरा अधिकारी, बन्धुदेव पाण्डे

सहित पार्टी र मजदुर संगठनका दर्जानै नेता, कार्यकर्ताको उपर्युक्त रहेको थियो।

वि.स. २०८०/०५/२६ मा साबिक

पुजीवादी संसदीय व्यवस्थाको अन्त्य र त्यसको विकल्पमा अग्रामारी रूपान्तरणका लागी राष्ट्रिय राजनीतिक समेलन, क्रान्तिकारी संयुक्त मोर्चा, अस्थायी सयुक्त सरकार र जनसंविधान निर्माणको निर्मित देशभक्त, बामपंथी क्रान्तिकारी शक्तिहरू लाई आवान गर्दै एप्रिसिलगाएत रास्ताधारी सांघ सम्झौताहरू खोरेजि, महजी, कालाबजारी, तसकरी, एन्सेलकाण्ड, सुनकाण्ड, ओमिनिकाण्ड, हवाइटर्डिकाण्ड, निर्मलाकाण्ड, भूतानी सराणार्थिकाण्ड, बालवाटार लिलितानिवासकाण्ड, लगाएत नागरिकता विधेयक, शिक्षा विधेयक जस्ता वैधानिक लुर र भ्रष्टाचारको अन्त्य र कार्यहीनीको माग गर्दछौं। साथै सङ्केत आन्दोलनमा उत्रिएका ढाकट, इन्जिनियर, शिक्षक, कर्मचारीहरूको न्यायोचित मागहरूलाई साथ सहयोग र समर्थन गर्दै जनताका जल्दाल्लाई समस्याहरूको समाधानको पक्षमा वक्तव्यावाजी गर्न दाहाल सरकारको साम्राज्यवादप्रतिको लाजाल लज्जास्पद परिघटना भएको भन्दै यसको भूत्तना समेत गरिएको छ।

वक्तव्यमा विदेशी भूमिमा नागरिकहरूको हताहत हुँदा यसनि नेपालको दुवावास बेखबर हुन, सरकारसँग समन्वय गरेको औपचारिक मात्र देखिन तर व्यवहारमा क्रियाशील हुन नसक्नुलाई सरकार र यसका निकायहरूको लाचारीपनको संज्ञा दिई यसप्रकारको लाचारी र ढिलासुस्तीको तीव्र विरोध गरिएको छ।

वक्तव्यमा भानिएको छ, “अमेरिकी साम्राज्यवादको सैनिक बुजाको रूपमा रहेको इजरायली सरकारल इजरायलको स्थापना कालदेखि नै व्यालेस्तीर्ती जनतामाथि कल्पेआम गर्दै आएको छ र व्यालेस्तीर्ती जनतालाई तै दुई टुक्रामा विभाजित गरिएको छ। यस प्रकारको मानवता विरोधी साम्राज्यवादी निर्तिको अन्त्य हुनु पर्छ। व्यालेस्तीर्ती जनतालाई आपालोको भूमिको भौगोलिक अखण्डता र सार्वभौमिकताको तीव्र विरोध गरिएको छ।

वक्तव्यमा भानिएको छ, “मेरिकी साम्राज्यवादको सैनिक बुजाको रूपमा रहेको इजरायली सरकारल इजरायलको स्थापना कालदेखि नै व्यालेस्तीर्ती जनतामाथि कल्पेआम गर्दै आएको छ र व्यालेस्तीर्ती जनतालाई तै दुई टुक्रामा विभाजित गरिएको छ। यस प्रकारको मानवता विरोधी साम्राज्यवादी निर्तिको अन्त्य हुनु पर्छ। व्यालेस्तीर्ती जनतालाई आपालोको भूमिको भौगोलिक अखण्डता र सार्वभौमिकताको तीव्र विरोध गरिएको छ।

हाल्लो शामलहरू १. एमसिसी लगाएत रामधारी असमान र अपानान जनक संन्धिसम्झौतहरू खोरेज गर।

२- राष्ट्रिय स्वाधीनताको रक्षा गर।

३- भ्रष्टाचारिलाई कारबाही गरि भ्रष्टाचार गरि थुपारेका अकुत कालाधनहरू राखिय करण गर।

४- जनप्रतीनिधिहरू लगाएत सार्वजनिक पदधारण गरेको व्यक्तिहरूको सम्पर्चि विवरण सार्वजनिक गर।

५- स्वदेशमै उद्योग धन्दा कलकारखानाको स्थापना गरि विवेस पालन युवा श्रमसंकितो व्यवस्थापन गर।

६- बन्द गरिएको उद्योग कलकारखानाहरू सञ्चालन गर।

७- स्वास्थ्य शिक्षाको जीकरण व्यापारी कारणको अन्त्य गर।

८- वैदेशिक शिक्षा निति खोरेज गर।

९- जनताको नैसिरिक हकअधिकारको सुरक्षित ख्यारेन्टी गर।

१०- समाजमा मौलाको नितिगत भ्रष्टाचारको अन्त्य गर।

११- शान्ति सुखाको ख्यारेन्टी गर।

१२- धूमपान मध्यपान जन्य लागु पदार्थको निषेध गर।

१३- जुवा, तास, लागू औषध दुर्व्यासनी नियन्त्रण गर।

१४- देह्यापार शारीरिक श्रमशोषणको अन्त्य गर।

१५- श्रमिकहरूलाई क्षमता अनुसारको काम र आवश्यकता अनुसारको दामको व्यवस्था गर।

१६- कम्तीमा राज्यले तोकेको न्युनतम श्रमिक ज्यालाको ख्यारेन्टी गर।

१७- किसानको उपज राज्य द्वारा खारिदविक्रीको व्यवस्था गर।

१८- लाईप्र स्किन रोग लगाएत विभिन्न माहामारी रोगको कारण बाट पश्चात्पन्छ व्यवसायी किसानहरूलाई एउटा सामान्य शिष्टाचार, कूटीनीतिक मर्यादा, स्वतन्त्र, सार्वभौमसत्ता सम्पन्न भौगोलिक

थियो भने पछिल्लो समय उहाँ काठमाडौंमा उपचारसत हुँदूँथ्यो। उहाँका सावित्रादेवि, विमलादेवि, तुलशादेवि सहित श्रीमती एवं चार छोरा-बहारीहरू ऋषिमार्श: कृष्णार्ज-ुजा, बालकृष्ण-हिमाया, अभिमारण-म्भुका, लक्ष्मीनारायण सिटौला, पाँच छोरी र अठार नातिनामा हुँदूँछ।

यसै सन्दर्भमा जमदुर महासंघले एक शोक विज्ञप्ति समेत जारी गरेको छ। संगठनका सयोजक दिनेश सर्माद्वारा जारी गरिएको विज्ञप्तिमा भनिएको छ “हाम्रो संगठनका सचिवालय सदस्य श्री बालकृष्ण सिटौलाको पिता श्री कुलराज सिटौलाको वि.स. २०८०/०६/१६ गते भएको देहावसान प्रति हाम्रो संगठन गहिरो शोक र दुख व्यक्त गर्दछ।

यसप्रकारको पारिवारिक शोक र वेदाना को धर्मीहामी एवं हाम्रो संगठन प्रति जी श्री कुलराज सिटौला, पाँच छोरी र अठार नातिनामा हुँदूँछ।

काठमाडौं। गएको शनिवार

इजरायलमा मारिएका विद्यार्थीहरूको सम्भनामा दीप प्रज्वलन

सम्भनामा दीप प्रज्वलन गरेको हो।

दीप प्रज्वलनमा उपस्थित भएकाहरूले मृतक विद्यार्थीहरूका अर्पण गर्दै मृतकका परिवारजनप्रति सम्बेदन प्रकट गरेका छन्। उनीहरूले इजरायलमा रहेका नेपाली नागरिकलाई तत्काल उद्धार गरी नेपाल फर्किउन सरकारसँग

रूपले अखण्ड नेपाल र त्यससँगको भारत र नेपालबीचको सम्बन्ध र सामान्य मर्यादालाई समेत उल्लंघन गरेर भ्रमण गर्नुभएको छ। यो कुनै पनि हिसाबले सही होइन, गैरिले भने, ‘कालापानी, लिमिप्याधुरा र लिपुलेक नेपालको भूमि हो। हामी कालापानीबाट भारतीय सेना फिर्ता हुँपूर्छ भिन्नरहेका छौं। भारतीय प्रधानमन्त्रीको यो भ्रमण नेपाल र भारतबीचको सम्बन्धको विपरीत छ। सामान्य कूटीनीतिक मर्यादालाई अपराधीहरूलाई तुरन्त कारबाहाइ गर।

अन्त्यमा हाम्रो पुन्य वृद्धि नियन्त्रण गर।

२०- जनताले मान्ने चार्डीपर्कको मौकाछोपी कालाबजारी, महजी, कृतिम अभाव सृजना गर्ने, खाद्यान्मा कुख्याय पदार्थ मिसाने अपराधीहरूलाई तुरन्त कारबाहाइ गर।

२१- अन्त्यमा हामीले उठाएका गरास्टर र जनताका मुद्दहरूलाई सरकारले ठिक्क ढड्काट शीघ्रतात सम्बोधन गरियोस्।

२२- अन्त्यमा हामीले उठाएका गरास्टर र जनताका मुद्दहरूलाई सरकारले ठिक्क ढड्काट शीघ्रतात सम्बोधन गरियोस्।

२३- अन्त्यमा हामीले उठाएका गरास्टर र जनताका मुद्दहरूलाई सरकारले ठिक्क ढड्काट शीघ्रतात सम्बोधन गरियोस्।

२४- अन्त्यमा हामीले उठाएका गरास्टर र जनताका मुद्दहरूलाई सरकारले ठिक्क ढड्काट शीघ्रतात सम्बोधन गरियोस्।

२५- अन्त्यमा हामीले उठाएका गरास्टर र जनताका मुद्दहरूलाई सरकारले ठिक्क ढड्काट शीघ्रतात सम्बोधन गरियोस्।

२६- अन्त्यमा हामीले उठाएका गरास्टर र जनताका मुद्दहरूलाई सरकारले ठिक्क ढड्काट शीघ्रतात सम्बोधन गरियोस्।

साभा भविष्यसहितको मानव समुदायलाई प्रवर्द्धन गर्दै चीन

● लिउ जियानचाओ ●

यस वर्षको मार्चमा चिनियाँ कम्प्युनिस्ट पार्टी केन्द्रीय समितिका महासचिव सी चिन फिडले चिकपाले आयोजना गरेको विश्व राजनीतिक दलहरूविचको बैठकमा (वैशिक सभ्यता पहल खोबल सिंधिलाइजेसन इनिसिएटिभ जीसीआई) को प्रस्ताव राख्नुभएको थिए। जीसीआई साभा भविष्यसहितको मानव समुदाय निर्माण गर्न ग्लोबल डेभलपमेन्ट इनिसिएटिभ (जीडीआई) र ग्लोबल सेक्युरिटी इनिसिएटिभ (जीएसआई) पछि विश्वव्यापी एकता प्रवर्द्धन गर्ने प्रस्ताव गरिएको तेहो विश्वव्यापी पहल थिए।

मानव प्राक्तिको प्रवृत्तिलाई पछाडै र विश्वमा भएका अभूतपूर्व परिवर्तनहरूको प्रतिक्रियास्वरूप एकताले अहिले चौराहामा उभएको विश्व कुन दिशामा जानुपर्छ भन्ने सङ्केत गर्दै। यो कूर्तनीतिमा सी चिनफिड विचारको नयाँ विकास हो। यसले इतिहास, भिसन, जिम्मेवारी र चिनियाँ कम्प्युनिस्टहरूको प्रमुख प्रतिनिधिको रूपमा चिनियाँ कम्प्युनिस्ट पार्टीको विश्वव्यापी दृष्टिकोणको बारेमा धैर्य होरे हदसम्म स्पष्ट पार्छ। चिनियाँ विश्वताहरूविचको समाजचारी देश चीनको कूर्तनीतिलाई अगाह प्रवृत्ति र एकताको महत्वपूर्ण दृष्टिकोण र तीनवटा विश्वव्यापी पहलहरूविचको अन्तर्निहत सबैचको राम्रो ज्ञान हासिल गर्नुपर्छ।

ऐतिहासिक परिषेक्यमा मानव जातिको प्राक्तिका तीन प्रमुख विश्ववस्तुलाई प्रतिविभित गर्ने तीनवटा विश्वव्यापी पहलहरूले साभा भविष्यको साथ मानव समुदायको व्यापक दृष्टिकोणलाई समर्थन गर्ने तीनवटा स्तम्भरू खडा गर्दछ।

ईतिहासको लामो प्रवाहमा विभिन्न सभ्यताहरू समय-समयमा प्रवाहित र एकरूप भएर लहरहरू अगाह बढेका छन्। मानव समाजको निरन्तर प्रगति र शृण्डीनीकरणको गहिराइसँगै साभा भविष्यको साथ समुदायको व्यापक दृष्टिकोणलाई समर्थन गर्दै एक-अकालीन र एक-अकालीनभर भएका छन्।

भौतिक प्रवृत्ता, शान्ति, स्थिरता र सांस्कृतिक समृद्धि सबै समाजको चाहना हो भन्ने कुरा सबै देशको जनताले बुझेका छन्। तीनीहरूलाई प्राप्त गर्ने, हामीलाई विकास, सुरक्षा र सभ्यता चाहिन्छ, जसले एकअकालीन पूरक र सुदूर बनाउँछ।

एउटा पुरानो चिनियाँ आहानअनुसार, "जब अन्न भण्डार भरिन्छ तबमात्र मानिसहरूले शिश्चाचार सिक्खन, जब मानिसहरूलाई राम्रोसँग खाना र लताकपडा मिल्दै तबमात्र उभीहरूले सम्मान र लाज भन्ने थाहा पाउँछन्।" विकास सुरक्षा र सभ्यताको आधार हो। सबै देश समृद्ध भएमा मात्र शान्ति कायम हुँच र सभ्यताको विकास हुँच।

"स्थितिलाई देशमा समृद्धि ल्याउँछ, जबकि अस्थिरताले देशलाई गरिबामा पुच्याउँछ।" अको पुरानो चिनियाँ आहान पनि छ। सुरक्षा विकास र सभ्यताको पूर्वसंर्त हो। प्राचीन समयमा चिनियाँ मानिसहरूले सभ्यताको आनन्द लिन्छन् भन्ने असभ्यहरूले सम्मानको सामना गर्न र खतराको सामना गर्ने सम्भावना बढी हुँच भन्ने विश्वास थिए। अर्थिक वृद्धि र सुरक्षाको आधारमा सभ्यताको विकास हुँच। यो जनताको सांस्कृतिक खोजको सञ्चय हो। यसले एक राष्ट्रको इतिहासको छाप बोक्छ। यसले विकास र सुरक्षाको कारणलाई आध्यात्मिक बल प्रदान गरी मानिसहरूको सोन्ने र गर्ने तरिकामा क्रमशः र अदृश्य प्रभाव पार्छ।

तीनवटा विश्वव्यापी पहलहरूले

अन्तर्निहतरूपमा जोडिएका र एकअकालाई सुदूर गर्दै तीन फरक दृष्टिकोणबाट मानव समाजको प्राक्तिको लागि अगाह बढेको बाटो देखाउँछन्। आर्थिक वृद्धि, सुरक्षा र सभ्यता साभा भविष्यको साथ मानव समुदाय निर्माण गर्ने दृष्टिकोणलाई समर्थन गर्ने मुख्य पाइलाई हुँच।

ग्लोबल डेभलपमेन्ट इनिसिएटिभ (जीडीआई) ले कुल गार्थस्थ उत्पादन (जीडीपी) वृद्धिको परिप्रेक्ष्यमा जनतालाई कस्तो विकास दर्शन चाहिन्छ र कसरी विश्वव्यापी विकास हासिल गर्ने भन्ने प्रस्तावको लागि दिशा निर्धारण गर्दछ। अभ अगाह बढेर चीनले जीडीआई कार्यान्वयन गर्न कडा परिश्रम गर्नेछ, जसले गर्दै अन्तर्राष्ट्रीय समुदायलाई दियो विकासका लागि सयुक्त राष्ट्रसङ्कोषको २०३० लायलाई दुग्नायितमा हासिल गर्ने र विश्वव्यापी आर्थिक वृद्धिमा बलियो प्रोत्साहन प्रदान गर्न मद्दत गर्नेछ। द्वन्द्व, युद्ध, स्थिरता र सान्तान चाहिन्छ र कसरी समुदाय निर्माण गर्ने भन्ने प्रस्तावको लागि दिशा निर्धारण गर्दछ। यसले विश्वव्यापी सुरक्षा चुनौतीहरूको सामना गर्न मानव जातिको लागि ठोस मार्गदर्शनको रूपमा मात्र काम गर्नेन, बरु क्षेत्रीय तइकारा मुद्दाहरू र भू-राजनीतिक द्वन्द्वहरूको व्यावहारिक समाधान पनि प्रदान गर्दछ।

माथिल्लो संरचनाको परिप्रेक्ष्यमा जनतालाई कसरी विकास होने र तीनीहरूविचको आदान-प्रदान र अपासी-सिकाइलाई बढावा दिने भन्ने प्रस्तावको लागि सांस्कृतिक आधार निर्माण गर्ने लक्ष्य राखेको छ।

अभ्यासको परिप्रेक्ष्यमा, एक शताब्दीमा नदेखिएका गहिरो परिवर्तनहरूको बिचमा प्रमुख मुद्दाहरूमा ध्यान केन्द्रित युक्तेको राजनीतिक समाजनलाई प्रवर्द्धन गर्ने प्रतिबद्धता सबै कुराहरू हासिल जीडीआईलाई पछाड्याएर सुरक्षा दुविधाहस्ताई कर्तारी सम्बोध गर्ने भन्ने कुरामा केन्द्रित छ।

मात्रिन्नता, असमझदारी, आपसी विश्वासको आधार र सभ्यताहरूलाई समावेशीताजस्ता मुद्दाहरूलाई लक्षित गर्ने र यो ग्लोबल सिंधिलाइजेसन इनिसिएटिभ (जीसीआई) ले उनीहरूको विविधताको पूर्ण सम्मान गर्दै ताका आधारित द्वन्द्वात्मक एकता हासिल गर्ने लक्ष्य राखेको छ।

आज हाम्रो संसार, हाम्रो समय र ऐतिहासिक विकासक्रम यसरी परिवर्तन हुँदै छ जुन पहिले कहिल्यै थिएन। विश्वव्यापी आर्थिक पुरुषतामा कम्पोज बढै गएको छ, विभिन्न सुरक्षा चुनौतीहरू उभिएका छन्, सभ्यताविच असमझदारी, विचलन र द्वन्द्वहरू अफै कायम छन् र विश्व शान्ति, विकास, सुरक्षा र सुशासनमा चाहासका स्थिति भन्ने खण्ड गरिएको छ। विश्व उत्पादन र परिवर्तनको नयाँ चरणमा प्रवेश गर्दै मानवता फेरि इतिहासको चौराहामा योगेको छ। यसको भविष्य संसारभरका सबै मानिसहरूको छोटमा निर्भर गर्दछ।

यस ऐतिहासिक घटीमा चिनियाँ कम्प्युनिस्ट पार्टी केन्द्रीय समितिका महासचिव सी चिन फिडले आप्नो महान् दूरदर्शिताका साथ साभा भविष्यसहितको मानव समुदाय निर्माण गर्ने दृष्टिकोण र पद्धतिको एकता प्रदर्शन गर्दछ। साभा भविष्यसहितको मानव समुदाय निर्माण गर्ने दृष्टिकोणले हामीले कस्तो प्रकारको संसार निर्माण गर्नेपर्छ र यसलाई कसरी निर्माण गर्ने युगान्तकारी प्रस्तावहरूको वैज्ञानिक पहललाई विश्वका लागि दिशानदेश गरिएका छन्। मानव जातिले सामना गरिएको छ, उल्लेखनीय सम्पर्कहरूलाई असम्बोधन गर्ने चिनियाँ कम्प्युनिस्टहरूको विश्वदृष्टिकोणले नयाँ युगमा चीन र चिनियाँ सम्बन्धित सम्पर्कहरूलाई उत्पादन गर्ने योग्यता उभिएको छ।

यस ऐतिहासिक घटीमा चि�नियाँ कम्प्युनिस्ट पार्टी केन्द्रीय समितिका महासचिव सी चिन फिडले आप्नो महान् दूरदर्शिताका साथ साभा भविष्यसहितको मानव समुदाय निर्माण गर्ने दृष्टिकोण र पद्धतिको एकता प्रदर्शन गर्दछ। साभा भविष्यसहितको मानव समुदाय निर्माण गर्ने दृष्टिकोणले हामीले कस्तो प्रकारको संसार निर्माण गर्नेपर्छ र यसलाई कसरी निर्माण गर्ने युगान्तकारी प्रस्तावहरूको वैज्ञानिक पहललाई विश्वका लागि दिशानदेश गरिएका छन्। मानव जातिले सामना गरिएको छ, उल्लेखनीय सम्पर्कहरूलाई असम्बोधन गर्ने चिनियाँ कम्प्युनिस्टहरूको विश्वदृष्टिकोणलाई प्रतिनिधित्व गर्दछ। तीनीहरूले त्यो विश्वदृष्टिकोणलाई व्यवहारमा उत्तरांको लागि दिशा निर्धारण गर्दछ। यसले विश्वका लागि दिशानदेश गरिएको छ।

यसको भविष्य संसारभरका सबै मानिसहरूको छोटमा निर्भर गर्दछ।

लागि दिशा निर्धारण गर्दछ। अभ अगाह बढेर चीनले जीडीआई कार्यान्वयन गर्न कडा परिश्रम गर्नेछ, जसले गर्दै अन्तर्राष्ट्रीय समुदायलाई दियो विकासका लागि सयुक्त राष्ट्रसङ्कोषको २०३० लायलाई दुग्नायितमा हासिल गर्ने र विश्वव्यापी आर्थिक वृद्धिमा बलियो प्रोत्साहन प्रदान गर्न मद्दत गर्नेछ। द्वन्द्व, युद्ध, स्थिरता र सान्तान चाहिन्छ र कसरी विकास हासिल गर्ने भन्ने प्रस्तावको लागि दिशा निर्धारण गर्दछ। यसले विश्वव्यापी सुरक्षा चुनौतीहरूको सामना गर्न मानव जातिको लागि ठोस मार्गदर्शनको रूपमा मात्र काम गर्नेन, बरु क्षेत्रीय तइकारा मुद्दाहरू र भू-राजनीतिक द्वन्द्वहरूको व्यावहारिक समाधान पनि प्रदान गर्दछ।

साभा भविष्यको साथ मानव समुदाय निर्माण गर्ने दृष्टिकोण र तीनवटा विश्वव्यापी पहलहरूले मानवताको आपेक्षित छन्। विश्वव्यापी सुरक्षा सान्तान चाहिन्छ र कसरी विश्वव्यापी सुरक्षा सान्तान चाहिन्छ। यसले विश्वव्यापी सुरक्षा चुनौतीहरूको सामाना गर्ने र विश्वव्यापी आर्थिक वृद्धिमा बलियो केन्द्रित छ।

साभा भविष्यको साथ मानव समुदाय निर्माण गर्ने दृष्टिकोण र तीनवटा विश्वव्यापी पहलहरूले मानवताको आपेक्षित छन्। विश्वव्यापी सुरक्षा सान्तान च

बुढी आइमाई र भन्डाको खिस्सा

● रोशन जनकपुरी ●

जाडो यामा शहिद दिवस। दिनभरी भाषण भीषण। शहिदले यो गेरे, शहिदले त्यो गेरे। शहिद महान। 'आज देश जहाँ छ, तिनै शहिदहरूको बलिदानको कारण हो।'..फलाना, चिलाना, ढिस्काना।

स्वतन्त्रता र समुदिको सपना। नेताजीको महानता। गाडी र कार्यकर्ताको जुलूस। सडकहरू गुँजीरे दिनभरी, मन्त्रीजी, जो नेतापनि छन्, उनको जयजयकार र संगसंगै शहिदहरूको नाराबाट।

भव्य मञ्चमा बिराजमान मन्त्रीजी, तल सामू बसेका मानिसहरूलाई हेरेर एकनासले मुस्काई रहेका थिए। तल बसेका मानिसहरूलाई मन्त्रीजी उनिहरूलाई नै हेरेर मुस्काईको लाल्यो, त्यसैले उनिहरूले पनि आ-आप्मा किसिमले अधिवादन, सालाम र नमस्कार गरिरहेको थिए। मञ्चमा बस्नुको योति फाइदा त छ, तपाईंले जता हेरेपनि, तल मञ्च सामू बसेका मानिसहरूलाई तपाईं उनिहरूतर हेरेको लाल्यो। भीडमा पसेका मन्त्रीजीका स्थानीय कारिन्ताहरू बीच बीचमा नारा लगाई रहेका थिए—“मन्त्रीजी जिन्दाबाद!” र उत्साहित भीडले दोहोचाउँथ्यो—“जिन्दाबाद! जिन्दाबाद!!”

दिनभरी चल्यो कार्यक्रम। चौबाटोमा मन्त्रीजीले विशाल भन्डा फहराउन थाल्यो—“फरर”। सबैको अनुहारमा गर्वभाव थियो। मन्त्रीदेखी सतरीसम्मले भन्डालाई सलामी दिए—“सतामा गोडा फार। सलामी दे !”

देश जिन्दाबाद। शहिद अमर रहन। मन्त्रीजी जिन्दाबाद!

तक्मा बाँडियो। मिठाई बाँडिए।

मानिसहरूको भीडभन्डा केही परावट एकजाना बुढी आइमाई एकनासले भन्डालाई हेरिहेकी थिन्। विशाल आकारको भन्डा, सारा घर नै ढाक्ने जस्तो। ठिहिरिदो चीसो हावासंग जुँदै फर्फराई रहेको भन्डालाई हेरेर, त्यस बुढी आइमाईको आँखामा खुशी भाव थियो। त्यसैबेला कैसैले उसको हातमा एउटा लहू राखी दियो—“लिनु बुढी आमा, लड्डू !”

यो आगो धेरेबेर टिक्कैन भनेर उनलाई थाहा थियो। न्यानो मध्युरो हुँदैगएसौं जाडोले फेरी उनको मुद्द कमाउन थाल्यो। उनले सडकमा यता-उता परपरसम मारप्री चियाइन। दुवैतर परपरसम मुनसान थियो, कोही थिएन। उनी चौबाटोमा पुगिन। चक्कुले भन्डाको डोरी चारीदिन। भन्डा भुँडमा भयो। उनले भन्डा खोलेर आफुसँग लिएर आइहरू आइन।

तीन दोब्बर पट्याएपनि, तुलै थियो भन्डा। बुढीआइमाई त्यसैमा गदेल्ला बेरेर फिओदन र भुँडमा ढालिन। अब आगो कतिबेरे टिक्कै भनेर उनलाई मतलब थिएन। गदेल्ला र भन्डा मिसाएपछि पाएको न्यानो मस्को थियो। बुढी आइमाई आज छिटै मस्त निदाइन।

यस्ता सडकाप बुढा-बुढीहरू, बुढा-बुढी मात्र हुँदैनन्। यिनीहरू गाईय अवसर र समारोहहरूमा, सरकार, मन्त्री, घरेलु नेता र उनका कार्यकर्ताहरूको निमित्त सहदयता देखाएर तुलै पल्टने साधनपनि हुँच्छ। यस्ता अवसरहरूमा यी सडकाप बुढा-बुढीहरूको तस्वीर मन्त्री र नेताहरूसँग पत्रपत्रिका र टीभीमा छापिन्। यतिभाएपनि मन्त्रीजी बडो दयालु, सुहृदी र जनप्रिय छन् भनेर जनतामा प्रभाव पर्छ।

मन्त्रीजीको धुँआधार भाषणको बीचमै पच्छमामा सूर्य अस्तायो। शहिद दिवस सकियो। मानिसहरू आ-आप्मा गाड़-ठाउँतिर फकिए। चौबाटो क्रमशः शान्त हुँदै गेरो। अब छिपिएदो रातसगे चीसोपनि छिपिएदो गैरेको थियो।

बहिलकाही निसतब्ध्या भञ्ज गर्दै हुँच्छिएको गाडीको स्वर। होइन भये, निसतब्ध्य चौबाटो, हालाई भित्रेसम्म ठिहिचाउँदो जाडो, ती बुढी आइमाई र फर्फर आवाज गरिरहेको भन्डा मात्र थियो त्यहाँ।

बुढी आइमाई चौबाटोको पूर्वतर्फको तलाउको डीलमा रहेको बसरी (पोखरीको डीलमा बनाइएको आश्रयस्थल)मा बरिस्थन्। गर्भीमा त यस बसरीमा थुँसु मानिसहरू सुन्ने गर्थ, तर जाडो यामा धेरैजसो ती बुढी आइमाई एकैरै हुँच्छन्। अचार्यक चीसोले गद्दी बुढी आइमाईलाई ठिहिरिएर मुद्द नै फुने हो कि जस्तो भै रहेको थियो। उनले यताउताबाट कही प्लास्टिक र केही दाराका सामा दुकाहरू जम्मा पारिन। कम्मराबाट सलाई फिक्केर इवार्ख पारिन। आगो बल्यो। तातोपानाले उसलाई केही सन्तोष भयो। समयको हन्डर खाएर पातालिएको फाटेको गंदेल्ला (लुगाकाटो हालेर सिद्धएको डसना) आधा ओछ्याएर, आधा ओढेर उमी बसरीमा प्रसिद्धिन। न्यानोको आसमा एउटा कुकुरपनि सेरेर उनको छेउमा आएर बस्यो।

यो आगो धेरेबेर टिक्कैन भनेर उनलाई थाहा थियो। न्यानो मध्युरो हुँदैगएसौं जाडोले फेरी उनको मुद्द कमाउन थाल्यो। उनले सडकमा यता-उता परपरसम मारप्री चियाइन। दुवैतर परपरसम मुनसान थियो, कोही थिएन। उनी चौबाटोमा पुगिन। चक्कुले भन्डाको डोरी चारीदिन। भन्डा भुँडमा भयो। उनले भन्डा खोलेर आफुसँग लिएर आइहरू आइन।

तीन दोब्बर पट्याएपनि, तुलै थियो भन्डा। बुढीआइमाई त्यसैमा गदेल्ला बेरेर फिओदन र भुँडमा ढालिन। अब आगो कतिबेरे टिक्कै भनेर उनलाई मतलब थिएन। गदेल्ला र भन्डा मिसाएपछि पाएको न्यानो मस्को थियो। बुढी आइमाई आज छिटै मस्त निदाइन।

एकाबिहानै चौबाटोमा हंगामा। भन्डा गायब।

रातीको डिउटीबाला हबल्दार, मातहतको प्रहरीजवानमारी खानियो—“साला, यो मेरो जागार! मास्सला खोज ! भेटाएपछि सालेलाई भन्डा नबनाए कहाँ छाइछु म !”

‘कुनै आतकवादी थियो कि ?’ ‘कुनै पृथकतावादी थियो कि ?’ चारैतर फोन बज थाल्यो। बीच चौबाटोबाट भन्डा कसरी चोरियो ? रिपोर्ट तलबाट माथी गयो। तत्कालै माथीबाट तलसम्म आदेश जारी भयो। ‘जसरी भएपनि भन्डा पता लगाइयोस। भन्डाचोरामाथी राज्यद्वाराको मुद्द चलाइयोस। कस्को लापार्वाही थियो ? त्यसलाई पनि नछाइयोस !’

हबल्दारले प्रहरीलाई आमाचकारी गच्छो—“साला, तैं कहाँ थिइन ? अब गयो तेरो र मेरो जागार !”

भन्डा चोरिएको रात, धेरै चिसोभए डिउटीको प्रहरी सामुनेको मनिदरमा भित्तामा अडेस लगाएर केही बेरलाई निदाएको थियो। प्रहरी जवानको दोष यति थियो।

अकस्मात कसैले भयो—“भन्डा ओढेर त एकजना बर्साईमा सुतेको छ।”

हबल्दारले प्रहरी र अरु मानिसहरू बर्सातीतर दौडिए। हो रहेछ !

हबल्दारले लड्डीले थोर्च्यो—“उद मा।”

बुढी आइमाई धेरै दिनपछि यसरी आरामसाथ मस्त निदाउन पाएकी थिन्। लड्डीले तीनपट थोर्चेपछि मात्रै ब्यूँझन्। गदेल्लाबाट मुख उथारेपछि उनले आफूलाई धेरैरहेको होन्। त्यसले भन्डाखोसिएकोमा बुढी आइमाई दुःखी थिन्। त्यस भन्डामा गदेल्ला बेरेपछि त क्या मस्तो त्यानो हुने ? भन्डा सम्भर उसको मन धेरै तुखेको थियो।

अर्को वर्ष। फेरी जाडो रात दिवस मनाइयो। फेरी मन्त्रीजीको भाषण-भीषण भयो। जयजयकार भए। विठाई बाँडिए। भन्डा फहराइयो।

यस पटकपनि बुढी आइमाई चौबाटोमै उभिएकी थिन्। ठिहिरिने हावामा फर्फाई रहेको भन्डालाई, यसपल्टपनि उमी हेरिहेकी थिन्। हाड कमाउने जाडोले उनलाई यसपटकपनि बेरैन बनाइदूर होन्ने थियो। तर यस पटक भने, भन्डा देखेर उनको आँखामा कूनै अपेक्षा र भाव थिएन। यो भन्डा चीसो हावामा फर्फाईदै, हावाको थेपेडा सहै, धुजाधुजा भएर उडेन सक्छ, तर कसैलाई न्यानो दिन सक्दैन, भन्डे उनले थाहा पाईसक्दैन, भन्डा उनले थाहा पाईसक्दैन। बुढी आइमाईहरू अब केही अर्को सॉची रहेको थिन्। यस्तो, जस्मा बेरिएर न्यानो पाएर निश्चित हुन सकियोस। बुढी आइमाईलाई उन्नामै साँचन्—“यो पनि कुनै भन्डा हो ! भन्डा त त्यो हो, जस्ताई ओढेर न्यानो पाउन सकियोस, र फहराउन सकियोस !”

हजूर !—बुढी आइमाईले लामै जबाब दिइन।

“त्यसो भए भन्डा नै खोलेर ओढेने हो त ?—सिद्धियो रिसायो।

“के गर्नु त हजूर ! जाडोले मुट ठिहिरेर मन थानै सकिन !”—बुढी आइमाईले विवशता व्यक्त गरिन्।

“राष्ट्रिय भन्डालाई समान गर्नुपर्छ भन्ने ताँलाई थाँचैन ? कानून लाग्छ !”—दिवार स्वरामा सिद्धियोले भन्ने थियो।

“जाडो धेरै थियो हजूर !”—बुढी आइमाईले सिद्धियोलाई परिस्थिति बुझाउने प्रयत्नले रिसायो।

“यिनी निस्कर, गैंवारले के जानु समान र कानुन ! थो, छाडनुस !”—एसपीले सिद्धियोलाई सम्भाउन खोज्यो—“यस्ती बुढीलाई पनि सजाय पनि केतु !”

बुढी आइमाईले चिचायो, कसैले उसलाई सोधोस—‘भन्डा लाई आमारी इसलाई आमारी रात ताँलाई थाँचैन !’ अर्थात् एसपीले यस्तोले बुढी आइमाईलाई यस्तो प्रश्नहरूसँग के को मतलब हुनु ! उमीहरू त कानुनका रक्षकहरू हुन्। कानुनको रक्षा गर्नुपर्छ। र, त्यसैले उनीहरूले बुढी आइमाईलाई सप्तो केही सोधेनन्।

बुढी आइमाई धेरैरहेकी थिन्। तर उसको भन्डा खोसियो। दयालु सिद्धियो

आलोपालो

लु सुनको क्रान्तिकारी जीवनको एक भलक

- लु सुनको जन्म सन् १८८१ सेप्टेम्बर २५ को दिन चीनको चच्चाड प्रान्तको शांओशिडमा भएको थियो । त्यातिबेला चीन अर्ध-सामन्ती र अर्ध-औपनिवेशिक अवस्थामा थियो । आफ्नो देश र विदेशी बाचाउने उपाय खोज्दै सन् १८८८ मा लु सुन नानकिङ्को एक विद्यालयमा भर्ना भए ।

- आफ्नो शिक्षालाई जारी राख्न सन् १९०२ मा उनी जापान गए । यही दौरानमा उनी छिड वंशको शासन सत्ता पल्टाउने क्रान्तिकारी कारबाहीमा निकै जोश र जँगरका साथ भाग लिँदै थिए र उनको क्रान्तिकारी जनवादी विचारमा ठोस रूप लिइसकेको थियो । 'आत्म छाव' शीर्षको आफ्नो कविता उनले साम्राज्यवाद र साम्राज्यवादको साइलोबाट मातृभूमिलाई मुक्त गर्ने आफ्नो जीवन बलिदान गर्ने सङ्कल्प गरिसकेका थिए ।

- लु सुनले जापानमा चिकित्सा विज्ञानको शिक्षा प्राप्त गरिएको थिए । एकपटक उनले एक 'चलचित्र' हेरें, जसमा साम्राज्यवादीहरू कसरी चिनियाँ जनतामाथि अत्याचार गर्दछन् र कसरी निर्मातापूर्वक उनीहरूको हत्या गरिएहो भने कुरा देखाइएको थियो । यो देखेर लु सुन निकै क्रोधित भए र जनतालाई जागृत गर्नु अत्यन्त जरुरी रहेको महसुस गरे । यो घटनापछि उनले कला साहित्यलाई हतियारको रूपमा प्रयोग गरी सङ्कर्ष गर्ने ठहर गेरे ।

- सन् १९११ मा डा. सन यात-सेनको नेतृत्वमा प्रजातन्त्रवादी आन्दोलन उद्यो । त्यस समयमा लु सुन शांओशिड सहरको एक मेडिकल (चिकित्सा) विद्यालयमा पढाउँदै थिए । उनले क्रान्तिको निर्मित विद्यार्थीहरूलाई सङ्चित गरी एक प्रचार समूह तयार गरे । तर, केही समयपछि उनी निराश भए किनभने युँजीपतिवर्गले समाजलाई मात्र भगाये र बाँकी सबै कुरा जस्ताको तस्तै रथ्यो ।

- १९११ मा 'चार मई' आन्दोलन उद्यो । सर्वहारावर्गको नेतृत्वमा भएको सो जनवादी क्रान्तिमा लु सुन बडो सक्रियतापूर्वक सहभागी भए । उनले साम्राज्यवादी एवं सामन्ती संस्कृतीका विरुद्ध चर्को सङ्कर्ष गरे ।

- १९२१ मा चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टी चीनको राजनीतिक मञ्चमा देखियो । लु सुनले क्रान्तिको लागि आवाज बुल्न गर्ने घोषणा गरे । उनी सर्वहारावर्गको नेतृत्वमा थालिएका क्रान्तिकारी सङ्कर्षमा जुटे र अन्तसम्म लडिरहे ।

- १९२५ मा देशभरका मजदुर एवं किसानहरूको आन्दोलनको प्रभावमा पेइचिड महिला नर्मल विश्वविद्यालयका छात्राहरू हडतालमा उत्रे र प्रतिक्रियावादी रेवरलाई निकाला गर्न उनीहरू माग गर्न थाले । लु सुन क्रान्तिकारी विपक्षमा खडा भए र उत्तरी युद्ध सरदारहरूको सरकार र सास्कृतिक क्षेत्रमा उसका पिछलगूँहसँग ढुढातापूर्वक सङ्कर्ष गरिरहे ।

- १९२७ अप्रिलमा प्रतिक्रियावादी कोमिडाडले क्रान्तिसँग गद्दारी गच्छो र चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीका सदस्यहरू र क्रान्तिकारी जन-समुदायहरूको नरसंहार सुरु गच्छो । त्यस समयमा क्वाडचाओको सनयातसेन विश्वविद्यालयका निकै क्रान्तिकारी विद्यार्थीहरू पनि गिरफतारमा परे । गिरफतारमा परेका विद्यार्थीहरूको रिहाइको निर्मित लु सुनले भरपुर प्रयास गरे ।

- "यदि कोही वामपन्थी लेखक सिर्फ असप्त शब्दमा बोलिरहन्छ, मजदुर र किसानहरूसँग घनिष्ठ सम्बन्ध राख्न क्रान्तिकारी कार्यमा सरिक हुन असफल हुन्छ भने ऊ सजिलै दक्षिणपन्थी लेखकको रूपमा परिणत हुँछ," लु सुन भन्थे । उनी वाडमिङ्को वामपन्थी अवसरावादी कार्यादाको चर्को खण्डन गर्ने ।

- १९३५ मा चिनियाँ मजदुर किसानको लाल सेना विजयका साथ उत्तरी सेन्सी पुगेको खबर पाउँदा लु सुन निकै खुपी भए र तुरन्तै अध्यक्ष माओ र कम्युनिस्ट पार्टीको केन्द्रीय समितिको नाममा एक आवा पठाउँदै उनले भने, "मानव-जाति र चीनको भविष्य तपाइँहरूमा निर्भर छ ।"

- १९२६ मा केही प्रतिक्रियावादी साहित्यकारहरूले 'राष्ट्रिय प्रतिरक्षाको साहित्य' को युँजीवादी नारा लगाए । यसको विरुद्ध लु सुनले 'राष्ट्रिय क्रान्तिकारी बाँकी ७ घेजमा

(जि.प्र.का. काठमाडौं, द.न. १९४-०७२/०७३ गो.हु.द.न. १२/०७९/०८०) वर्ष ८ अङ्क १५

तात्कालिक...

हो । पत्रकार सम्मेलनमा प्रस्तुत प्रेस विज्ञप्तिको ४ नं. बुँदामा बैठकमा तात्कालिक राजनीतिक कार्यनीतिको आवश्यक निर्णय लिएको उल्लेख गर्दै अस्थायी संयुक्त सरकार गठनका निर्मित राष्ट्रिय राजनीतिक सम्मेलन गर्ने निर्णय गरिएको उल्लेख गरिएको छ ।

विज्ञप्तिमा भनिएको छ, "संकटग्रस्त बढै गएको वर्तमान दलाल तथा नोकरशाही एवं सामन्त वार्षीय राज्यसत्ता र संसदीय व्यवस्थाको विकल्प तथा अप्रगामी रूपान्तरणका लागि राष्ट्रिय राजनीतिक सम्मेलन, क्रान्तिकारी संयुक्त मोर्चा, अस्थायी संयुक्त सरकार र जनसाधानको निर्माण हाप्रो तात्कालिक राजनीतिक कार्यनीति हुनेछ । देशभक्त, क्रान्तिकारी जनवादी तथा वामपन्थी शक्तिहरूलाई गोलबन्द गरी राष्ट्रिय राजनीतिक सम्मेलन गर्निनेछ । सो सम्मेलनद्वारा निर्मित क्रान्तिकारी संयुक्त मोर्चामार्फत गर्निने प्रभावकारी जुझार जास्तपूर्वक र प्रतिरोध संघर्षका बीचबाट देशभक्त, क्रान्तिकारी जनवादी तथा वामपन्थीहरूको अस्थायी संयुक्त सरकार गठन गरिनेछ । यस सरकारले संघर्षका उपलब्धहरूको रक्षा सहित राष्ट्रियता, जनतन्त्र र जनजीविकाका विषयमा आधारित तात्कालिक कार्यक्रमको कार्यान्वयन गर्नेछ र पुरानो संविधान खारेज गरी दलाल तथा नोकरशाही पुँजीवाद, सामन्तवाद र साम्राज्यवाद विरोधी अन्तर्वस्तुमा आधारित जनसाधानको निर्माणका लागि आधार तयार

पार्नेछ । यो समग्र प्रक्रियामा संगठन र संघर्षका गतिविधिमा श्रेष्ठता हासिल गरी नेतृत्व लिनका लागि अवक परिश्रम गर्ने पर्नेछ । यसप्रकारको कार्यनीतिले एकातिर आपजनताका तात्कालिक हक, हित तथा अधिकारको प्राप्ति र अर्कोतिर संघीय जनगणन्त्र हुँदै वैज्ञानिक समाजवादमा जानका लागि एउटा साधानको काम गर्नेछ ।"

बैठकले २०८१ जेठ महिनामा राष्ट्रिय एकता महाधिवेशन सम्पन्न गर्ने निर्णय लिएको छ भने दस्तावेज लेखन सहित यस सम्बन्धी आवश्यक निर्णय लिने जिम्मा केन्द्रीय शोषित उत्पीडित वर्ग र समुदायलाई पार्टीले अगाडि सारेको 'जनगणन्त्र'को विकल्पको विरपरि गोलबन्द हुन आव्हान पनि गर्नुभयो । र, आम सञ्चारजगत, बुद्धिजीवी, राजनीतिक विश्लेषण, लेखकहरूलाई क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टीले अगाडि सारेको राष्ट्रिय राजनीतिक सम्मेलन, क्रान्तिकारी संयुक्त मोर्चा, अस्थायी संयुक्त सरकार र जनसाधानको निर्माणका विषयमा व्यापक राजनीतिक बहस सिर्जना गर्न आग्रह गर्नुभयो । उहाँले पार्टीले एउटा सेटमा त्याएको यो कार्यनीति प्रचारात्मक नभएर क्रियात्मक भएको भन्दै अब सिंगो पार्टी, सिंगो अग्रामी, वामपन्थी, देशभक्त तथा क्रान्तिकारी जनपर्की यो विकल्पको पक्षमा उभिन्नपैर आवश्यकतामाथि जोड दिनुभयो ।

पत्रकार सम्मेलनमा पत्रकारहरूले सोधेको

प्रस्तुत राजनीतिक प्रतिवेदन व्यापक छलफल, बहस पश्चात आवश्यक थपघट एवं परिमार्जन सहित पारित गरिएको थियो ।

पत्रकार सम्मेलनमा राष्ट्रिय एकता महाधिवेशन आवश्यक निर्णय लिएको छ भने दस्तावेज लेखन सहित यस सम्बन्धी आवश्यक निर्णय लिने जिम्मा केन्द्रीय शोषित उत्पीडित वर्ग र समुदायलाई पार्टीले अगाडि सारेको 'जनगणन्त्र'को विकल्पको विरपरि गोलबन्द हुन आव्हान पनि गर्नुभयो ।

पत्रकार सम्मेलनमा क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टीले अगाडि सारेको राष्ट्रिय राजनीतिक सम्मेलन, क्रान्तिकारी संयुक्त मोर्चा, अस्थायी संयुक्त सरकार र जनसाधानको निर्माणका विषयमा व्यापक राजनीतिक बहस सिर्जना गर्न आग्रह गर्नुभयो । उहाँले पार्टीले एउटा सेटमा त्याएको यो कार्यनीति प्रचारात्मक नभएर क्रियात्मक भएको भन्दै अब सिंगो पार्टी, सिंगो अग्रामी, वामपन्थी, देशभक्त तथा क्रान्तिकारी जनपर्की यो विकल्पको पक्षमा उभिन्नपैर आवश्यकतामाथि जोड दिनुभयो ।

हार्दिक शुभकामना

बडादशै २०८० को पावन अवसरमा सुख, शान्ति, दीर्घायु एवं उत्तरोत्तर प्रगतिको लागि सम्पूर्ण नगरवासीहरूमा हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

जन्म, मृत्यु तथा अन्य व्यक्तिगत घटना समयमै दर्ता गरौ

व्यक्तिगत दर्ता कहाँ गर्ने ?

जन्म, मृत्यु, विवाह, वसाइसराइ, सम्बन्धविच्छेदजस्ता व्यक्तिगत घटनाहरू घटेको ३५ दिनभित्र आफू बस्ने नगरपालिका वा गाउँपालिकाको स्थानीय पञ्जकान्धिकारीहरू गर्दै दर्ता गराउनु हुन अनुरोध गरिन्छ ।

डेंगुबाट बच्नका लागि लामखुटेको टोकाइबाट बच्नुपर्छ, पानी जम्न सक्ने भाँडाहरू जस्तै: गमला, फुलदानी, खाली बट्टा, अल्कावा वा मट्टितेलका खाली ड्रमहरू, गाडीको काम नलाग्ने टायर आदिमा पानी जम्न नदिने उपाय गर्नुपर्छ, घरका भयाल ढोकामा जाली लगाउनु उपयुक्त हुँछ, घर वारपरि सफा सुख्न राख्न, पानी जम्ने खाल